

ارزمان و معماری

www.ketab.ir

مسنو پهر مزی

سرشناسه: مزینی، منوچهر، ۱۳۱۳ -

عنوان و نام پدیدآور: از زمان و معماری / منوچهر مزینی.

مشخصات نشر: تهران: شهیدی: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری: ۳۲۲ ص: مصور، جدول.

شابک: 978-964-93941-2-1 وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: چاپ قبلی: تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، ۱۳۷۶.

یادداشت: کتابنامه. موضوع: معماری - تاریخ. موضوع: شهرسازی - تاریخ. موضوع: فضا در معماری.

شماره نزود: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران. رده بندی کنگره: ۱۳۸۶ الف ۴ م ۴۰۳/NA۲۰۳

رده بندی دیویی: ۷۲۰/۹ شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۶۸۱۶۳

از زمان و معماری

نویسنده: دکتر منوچهر مزینی

ویراستار: رضا رضائی

طرح روی جلد: پریسا وثوقی

چاپ دهم: تابستان ۱۳۹۳

تعداد: ۱۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: باختر

چاپخانه: سارنگ

ناشر: انتشارات شهیدی

بهاء: ۱۸۵۰۰ تومان

مرکز توزیع: نشر و پخش ثمین

نشانی: تهران- خیابان انقلاب- خیابان دوازده فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری غربی بن بست مرکزی پلاک ۱

تلفکس: ۶۶۹۶۱۹۲۰ - ۶۶۹۷۲۸۷۱

ISBN: 978 - 964 - 93941 - 2 - 1

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۹۳۹۴۱ - ۲ - ۱

فهرست

- مقدمه چاپ چهارم هفت
درباره نویسنده نه

■ فصل اول

- آغاز سخن ۳
تکنولوژی و تأثیرات آن در معماری ۸
نهضت‌های مؤثر در پیدایش مدرنیسم در معماری ۱۳
نهضت‌های هنری و معماری مؤثر در گرایش‌های امروز ۲۳
نقش مدارس معماری در تجلی و رواج مدرنیسم ۴۳
آلبوم فصل اول ۶۱

■ فصل دوم

- تاریک‌لیدرایت ۶۹
تاریک‌رئیس: روح ناآرام ۷۵
تاریک‌رئیس: کمال خواه و استاد ترکیب آهن و شیشه ۸۴
آلوار آلوارو روآنی و آزادی فرم ۹۴
لوئی کان: شرف یا شکست به گذشته ۱۰۰
آلبوم فصل دوم ۱۰۹

■ فصل سوم

- نگاهی به اوضاع جهان در حال حاضر ۱۱۷
اقتصاد، جامعه‌شناسی، سیاست ۱۲۰
پیشرفت‌های علمی در عصر جدید و در حال حاضر ۱۲۶
گرایش‌های جدید در فلسفه ۱۳۱
تأثیر دیگر گونیها بر علم، هنر و معماری ۱۳۸
آلبوم فصل سوم ۱۴۵

■ فصل چهارم: بررسی و تعریف چند اصطلاح رایج: مدرنیسم،

لیت مدرنیسم، پست مدرنیسم

- کلیات ۱۵۳

- جدول مقایسه ای جنکز در ذکر ویژگیهای مدرنیسم ۱۵۳
- لیت مدرنیسم، پست مدرنیسم
- بررسی و نقد جدول جنکز ۱۵۳

■ فصل پنجم

- پروتالیسم ۱۵۹
- پروتالیسم در آثار معماران انگلیسی ۱۶۲
- تندیسگرایی در معماری ۱۶۴
- سازه گرایی در معماری ۱۷۱
- بسط و پیشرفت سازه گرایی در معماری ۱۷۶
- آمیزه ای از تندیسگرایی و سازه گرایی ۱۸۴
- چیرگی عوامل سازه تکنولوژی معماری ۱۸۸
- افراط در به کارگیری شیشه ۲۰۰
- آلبوم فصل پنجم ۲۱۱

■ فصل ششم: دگرگونی در معماری

- تعرضها و گرایشهای تازه ۲۲۳
- به سوی سنتهای تازه: پنج معمار ۲۴۳
- آلبوم فصل ششم ۲۶۷

■ فصل هفتم: تجلیات تازه دیگر

- هانس هولاین ۲۸۱
- فرانک گری و تجلیات پست مدرنیستی او ۲۸۴
- دکنستروکتیویسم ۲۸۹
- آلبوم فصل هفتم ۳۰۷

■ فصل هشتم

- در پایان سخن ۳۱۵

مقدمه

زمانی که پیشنهاد شد به عنوان مدیر مرکز، مقدمه ای بر چاپ چهارم " از زمان و معماری " تألیف استاد ارجمند زنده یاد دکتر منوچهر مزینی بنویسم، گرچه خود را در خور این مهم نمی دیدم اما یاد و خاطره این استاد فرزانه که سخاوت و شاکردی او را در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران داشتم، چنان ارزنده و گرمی بود که نتوانم به خود مرا به نوشتن مقدمه ای هر چند کوتاه، بر این اثر ارزشمند ترغیب کرد.

دکتر منوچهر مزینی با خلاقیت و اندیشه ای وصف ناپذیر، با آگاهی و احساس مسئولیتی عمیق به وظیفه سترگ استادی و نگاه علمی و انسانی در سال های ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۷ مدیر گروه آموزشی شهرسازی دانشگاه تهران بود و همزمان به تالیف و تدریس در رشته های دانشیاری و استادی را نیز طی همان سال ها پیمود و به نمادی از استادان آگاه، دانش ور و دلسوز و اهمیت تربیت نیرو های جوان و خلاق در عرصه شهرسازی کشور معروف گشت که این مقام رفیع به استی درخور شأن و مقام علمی والای او بود و به همین دلیل است که شاگردانش هرگز نمی توانند از خاطر ببرند و نکته های ارزنده ای را که هر روز در کلاس های پر ارزش و از لابلای متون و کتب درسی ارزشمندش یاد گرفته اند، به فراموشی بسپارند.

از ویژگی های برجسته این استاد عالیقدر، گشاده رویی و باز بودن دهنش بر روی شاگردانش بود، هر بار که به دفترش می رفتم، اگر فراغتی از کارهای جاری پیدا می کرد، با درجه اشتغال داشت و یا مشغول تألیف کتاب و مقاله علمی بود و همین باعث می شد که همواره مطلب جدیدی فراتر از آنچه که قبلاً داشت، جهت آموزش و طرح در کلاس های خود داشته باشد. دکتر مزینی استادی پر کار و بسیار پرتلاش بود و علاقه ای وافر به شهرسازی به عنوان یک فن داشت و علاقمند بود که به عنوان مهندسی پس از عنوان دکترایش نیز مطرح شود تا نشان دهد که مهندسی در عرصه شهرسازی هم، ارزش و اهمیتی وافر دارد. هدف اصلی وی از این امر تأکید بیشتر بر نکات فنی و روش شناختی بود که از این نظر در نظام آموزشی آن کمتر شاهد آن بودیم.

از نکات برجسته دیگری که باید درباره این استاد فرزانه ذکر شود تسلط وی به زبان مادری، همراه با شناخت ادبیات تخصصی و زبان خارجی بود که باعث می شد ترجمه کتب و انتخاب واژگان تخصصی وی در زمینه شهرسازی و معماری، برای خواننده فارسی زبان دلنشین و قابل درک باشد.

اثر حاضر، تجدید چاپ کتابی است که در سال ۱۳۷۶ توسط این مرکز چاپ و منتشر شده است و پس از چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۴ و چاپ سوم آن در سال ۱۳۸۶، به علت استقبال دانشجویان و پژوهشگران شهرسازی و معماری در اندک مدتی به چاپ چهارم نیز رسیده است.

این کتاب نقطه نظرهای نویسنده را در مورد مدرنیسم در معماری بیان می دارد که باید سر آغاز آن را به اواسط قرن نوزدهم و اوج آن را به سال های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ میلادی نسبت داد که اساس معماری سنتی و عرصه ترهای دستی را در این زمینه برهم زد و نگرشی نو و بدیعی به وجود آورد. که با ذکر جمله ای از ابراهیم یوسفی که در این کتاب می توان وسعت و اهمیت این تغییر و نوآوری را دریافت :

" دیری است که به دنبال اساسی معماری مدرن را در جمله ای خلاصه کرده ام : مدرنیسم معماری را از قیود گذشته رها کند... نخستین پرسشی که مطرح می شود این است که مدرنیسم معماری را از کدام قیود رها کنید و این قیود در چه زمینه هایی صورت پذیرفت؟ و پاسخ البته این است که از تمام قیودی که به کار معمار محدودیت می داند، تمام قیودی که زندگی گذشته را محدود و معذب می کرد. " ص ۳۱۵ کتاب.

به همین دلیل، خواندن این کتاب، به ویژه در دوره که در ایران از کاربرد تکنولوژی های روز در معماری، خاصه در سطوح آموزش عالی، سخن به میان می رود، می تواند جاذبه های خاص خود را داشته باشد و به تلاش های استادان عالیقدری چون دکتر منوچهر زینبی که اکثر دوران خدمت خود را در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران سپری کرد، ارج نهی.

دکتر علیرضا قهاری

مدیر مرکز مطالعات و تحقیقات

شهرسازی و معماری ایران

درباره نویسنده

دکتر مهندس منوچهر مزینی، متولد سال ۱۳۱۳ در شهر ساری. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد معماری از دانشگاه تهران، دارنده مدارک عالیّه درجه مهندسی در معماری از دانشگاه ایلی‌نوی امریکا، فوق لیسانس شهرسازی و عمران منطقه‌ای از دانشگاه آی‌آی‌تی در شیکاگو و دکترای شهرسازی از دانشگاه فنی مونیخ بوده است. وی از برجسته‌ترین صاحب‌نظران در زمینه مباحث شهرسازی و معماری به‌ویژه با نگاه برنامه‌ریزی شهری بوده و مطالعات بسیاری را در باب این مفاهیم به انجام رسانیده است. همچنین دکتر مزینی، به سبب تسلط بر زبانهای انگلیسی، آلمانی، فرانسوی، ترجمه کتابهای ارزشمندی را با موضوع شهرسازی و معماری از خود به یادگار گذاشته است. دکتر منوچهر مزینی در ۱۹ بهمن سال ۱۳۸۱ دار فانی را وداع گفت. چکیده فعالیت‌های علمی - پژوهشی ایشان به شرح زیر است.

- ۱۳۳۱: دیپلم ریاضی از دبیرستان سفیر تهران
- ۱۳۶۶: دریافت درجه مهندسی معماری از دانشگاه تهران
- ۱۳۴۱/ ۱۹۶۲: دریافت درجه مهندسی در معماری از دانشگاه ایلی‌نوی
- ۱۳۴۵/ ۱۹۶۶: دریافت مدرک کارشناسی ارشد شهرسازی از دانشگاه ایلی‌نوی
- ۱۳۴۹/ ۱۹۷۰: دریافت دکترای شهرسازی از دانشگاه فنی مونیخ
- ۱۳۴۹: دانشیار دانشگاه شهید بهشتی برای تدریس معماری شهرسازی
- ۱۳۵۱: دانشیار و استاد معماری و شهرسازی دانشگاه تهران
- ۱۳۵۲: مدیر گروه معماری دانشگاه تهران
- ۱۳۵۲ - ۱۳۵۷: مدیر گروه شهرسازی دانشگاه تهران
- ۱۳۵۹/ ۱۹۸۰: پژوهشگر ارشد (INCO) در رشته شهرسازی در هلند
- ۱۳۶۰-۱۳۶۱/ ۸۲-۱۹۸۱: استاد مدعو دانشگاه بوستون تگزاس
- ۱۳۶۱-۱۳۶۹/ ۹۰-۱۹۸۲: استاد تمام وقت دانشگاه عبدالعزیز جدّه
- ۱۳۷۰: مؤسس دوره دکترای شهرسازی دانشگاه تهران
- ۱۳۷۲ - ۱۳۸۱: استاد و مدیر گروه شهرسازی دوره دکترای دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران
- ۱۳۷۹ - ۱۳۸۱: مدیر گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران
- ۲۷ شهریور ۱۳۸۱ تا ۱۹ بهمن ۱۳۸۱ ریاست سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

آثار نویسنده:

تألیفات:

۱. مقالاتی در باب شهر و شهرسازی، دانشگاه تهران
۲. از زمان معماری، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران
۳. مدیریت شهری و روستایی در ایران، امکانات و مشکلات آن، سازمان زمین و مسکن
۴. ساختار مدیریت شهری در ایران، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری وزارت کشور
۵. شهر در ویرای دو وزارت مسکن و شهرسازی
۶. مطالعه تهران از نظر کالبدی، مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری وزارت کشور
۷. مطالعه فرادوبعدی در ایران، شهرداری منطقه ۴ تهران
۸. تاریخ هنر و معماری، نشر چشمه (زیر چاپ)

ترجمه‌ها:

۱. فضا، زمان و معماری، علمی و فرهنگی
۲. سیمای شهر، دانشگاه تهران
۳. روشهای علمی و عملی مسائل شهری، دانشگاه تهران
۴. عرصه‌های زندگی خصوصی و زندگی جمعی، دانشگاه تهران
۵. واسازی (دکنسترکشن)، شهرداری تهران